

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАХАР
КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ОБЛАСТЬ ВА ШАХАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 223
19
ДЕКАБРЬ
ЯКШАНБА
1954 ЙИЛ
БАХОСИ
20 ТИЙИН.

Бугун халқ судларига сайлов куни ҲАММА САЙЛОВГА!

Коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатлари учун яқдиллик блан овоз берайлик!

Халқ судлари сайлови

Бугун Украина, Грузия, Ўзбекистон, Эстония, Туркменистон, Молдавия ССР халқ судлари сайлов бўлади. Бу сайлов Совет сайлов системасининг СССР Конституциясида ифодаланган буюқ демократик принциплари негизда умумий, тенг, тўла-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан ўтказилади.

Халқ судлари сайлов — мамлакатимиз халқларининг ижтимоий-сиёсий ҳаётида жуда катта воқеадир. Чунки, халқ судлари сайлови совет халқлари ма'новий-сиёсий бирлигини, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати атрафида янада мустақкам жинслашганининг яна бир марта намоён қилиб кўрсатади.

Совет халқи ўзининг энг ахши йўли ва қизларини халқ судлигига ва халқ маслаҳатчилигига қўйиб кўрсатади. Бу кандидатлари меҳнатқашларнинг жамоат ташкилотлари ва жамиятлари томонидан, яъни коммунистик партия ташкилотлари, касба соҳалари, кооператив ташкилотлари, ёшлар ташкилотлари ва маданий жамиятлар, шунингдек қорхона ва муассасаларда ишчи ва хизматчиларнинг умумий йиғинликлари, ҳарбий қисмларда эса ҳарбий хизматчиларнинг умумий йиғинликлари, колхоз, кишлоқ ва овуларда — деҳқонларнинг, совхозларда совхоз ишчи ва хизматчиларнинг умумий йиғинликлари томонидан кўрсатилади. Халқ судлари ва халқ маслаҳатчилигига кўрсатилган кандидатларни кўрсатишнинг бундай принципи халқ судлари сайловининг буюқ демократик хусусиятини кўрсатиб беручи ҳақиқатдир.

Халқ судлигига номинат қилиб олма ўртасида оғурага ага бўлган, ҳаётий таърибидан, яқдиллик билан умумий бўлган ва халқ ишонига сазовор кишилар кўрсатилади. Улар коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатларидир. Бугун орасида Марҳамат Қосимова, Қамол Эриқов, Хосратхон Отахонова, Алим Фозилов, Тўхта Ҳасанов, Шокир Шукуров, Е. И. Богданова ва бошқа ўртоқлар бор.

Совет судининг буюқ демократик хусусияти шунданлиқ, ҳарбир сайловчи халқ судлигига кўрсатилган кандидатларнинг эркинлик билан атигация қилиш ҳуқуқига эгадирлар. Сайловга тайёргарлик лаврида минг-миглаб атигаторлар сайловчилар ўртасида сиёсий-атигация ишларини олиб боришлар, ҳархил темаларда суҳбатлар ўтказишлар, Коммунистик партиянинг тинчликсеварлигини илборат ташқи сиёсатини, халқ модий ва маданий фаровонлигини оширишга қаратилган ташқи сиёсатни кенг тўшунтириб беришлар.

Сайловга тайёргарлик Совет судининг халқ блан жуда ҳам яқинлигини кўрсатади. Совет суди барча граждандарнинг ҳаётий манфаатларини кўриб қилади. Шунинг учун ҳам у, халқ блан чамбарчас болганлик. Совет судининг мустақкамлик, ҳалқчилигининг сабаблари ҳам ана шунда.

Совет суди социалистик қонуничиликнинг ҳимоятчиларидир. Социалистик қонуничилик ишчилар сиёсий интиқорасини амалга ошириш мотидидир. Совет тузумининг мустақкамлиги социалистик қонуничиликни назорат қилиш билан боғлиқдир.

Коммунистик партия совет социалистик қонуничиликни мустақкамлаш учун барча таъбирларни амалга оширмоқда. Уни бузувчилар ким бўлишлари қат'ий назор, уларга қарши кескин кураш олиб бериш зарурлигини кўрсатмоқда. Шунинг учун совет суди социалистик қонуничиликни қат'ий амал қилиши, совет қонуларини, социалистик жамият қонунларини бузувчиларга қарши кескин кураш олиб бериши.

Капиталистик мамлакатларда суд ме-

натқашларнинг эркин қуралиши, Буржуазия суд органлари ва қонуничиликни ўз манфаатига бўйсундирган. АҚШда суд органлари йиллик монополиялар манфаатларини қўллаб, тинчлик, демократия тарафдорларини аёвона бостирмоқда, та'қиб қилмоқда. АҚШ суди Коммунистик партия ва бошқа прогрессив ташкилотларни бостирини қуралиши.

Совет суди халқ томонидан сайланади ва халқ олдида ҳисоб бериши, халққа хизмат қилиши, уни халқнинг ўзи қўллаб-қувватлайди.

Халқ модий бойликларининг яратуви ва ҳўжайинлиги. Давлат мулки — умум-халқ бойлигидир. Социалистик мулкнинг асосий қисмидир. Социалистик мулк — давлат мулки ва колхоз-кооператив мулкни қўриқлади. Мустақкамлаш совет судининг энг асосий вазифасидир. Суд органлари социалистик мулкни ўғирловчиларга, талон-тороқ қилувчиларга қарши кескин кураш олиб бериши, жамиятимизнинг муқаллас ва дахлсиз негизи бўлган социалистик мулкни ҳимоя қилади. Бу блан совет суди социалистик экономикаимизни мустақкамлашга, халқ яратган модий бойликлари ҳимоя қилишга совет халқига ёрдам бериши.

Халқ суди совет қонуларини, социалистик жамият қонунларини бузувчиларга жазо чоралари кўриш блан бирга, ўз олди асосий мақсад қилиб уларни тарбиялашни қўйди. Социалистик жамият қонунларини бузувчилар, совет қонуларига ҳилоф иш қилувчилар, ҳар турли жиноий ишлар қилиш йўлига кириб кетувчилар совет судининг ёрдами блан ҳақиқий ҳаётга, тинч яқдиллик меҳнат ҳаётига қайтишлар. Халқ суди совет кишиларга ҳақиқий ишоний фазилатларни еттиштиришда, уларни коммунистик жамиятнинг актив қурувчилари қилиб тарбиялашда муҳим роль ўйнайди. Граждандарнинг СССР Конституциясида олтин ҳафлар блан ёзилган ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва муқаддас бурчларининг бажарилишини та'минлаш совет судининг асосий вазифаларидан биридир.

Халқ суди совет оиласини мустақкамлаш, она ва болалар ҳуқуқини ҳимоя қилади. Онада юксак маданият, ҳурмат, ўзаро ўқтинлик ва ҳамкорлик муносабатларини еттиштириш, она а'золарини коммунистик руҳида тарбиялашда Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ёрдам бериши совет судининг муҳим вазифасидир. Совет суди партия, касба-соҳа, комсомол ташкилотлари блан мустақкам алоқада бўлсалар, улар блан биргаликда иш олиб беришлар меҳнатқашларнинг тарбиялаш ишига янада катта ҳисса қўшади. Халқ судларининг жамоат ташкилотлари блан, саноат қорхоналари, колхозлар, МТС ва совхозлар блан мустақкам алоқаси — меҳнат интиқорасининг бузилишининг, социалистик қонуничиликка қат'ий риоя қилишининг та'минидир.

Бугун халқ судлари сайлов куни. Халқ судлари кандидатлари учун овоз бериш блан коммунистлар блан партиясизлар блоки учун, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати учун овоз бериш учун овоз берган бўламиз. Халқ судлари сайлови совет халқининг партия ва ҳукумат блан буюқ бирлигини яна бир марта намоён қилиб кўрсатади. Бу сайлов халқ судларининг ишчилар, деҳқонлар, совет ижтимоий сиёсатини ва барча меҳнатқашлар блан алоқасини мустақкамлайди. Халқ судлари сайлови совет демократиясининг буюқ таянмаси бўлади. Ҳамма халқ судлари сайловига!

Н. Меломед чизган расм.

Яқдиллик блан овоз берамиз

Бугун республикамизнинг шаҳар ва қишлоқлари байрам либосида — халқимиз ўзининг энг ахши фарзандларини халқ судлари сайламоқда. Биз ҳам ўз кандидатларимиз учун яқдиллик блан овоз берамиз. Бизнинг кандидатларимиз халқимизнинг энг ахши вақиллари бўлиб, улар совет қонуничиликни, давлат ва халқ манфаатларини назорат қилиш блан оғинай ҳимоя қилади.

Мамлакатимизнинг барча халқлари бир оилада туриб давлатимизнинг қувватини янада мустақкамлаш соҳасида фидокорона меҳнат қилиб, катта ютуқларни қўлга киритиб келмоқда. Совет суди бу ютуқларни маҳкам қўриқлаб келмоқда.

Заводсизлик қолдиқини ҳам кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашмоқда, унинг ҳарбир илчиши меҳнат умумини янада ошириш учун курашмоқда. Биз суд сайловини меҳнатда энг зафарлар блан кутиб олдик. Қўндалик сме-на тоширигини 2 — 2,5 баравардан бажариб келмоқдамиз. Бешинчи беш-йиллик планни аздадан бажариб, ҳазир 1958 йилнинг иккинчи ярми ҳисобидан маҳсулот беришмоқдамиз. Мамлакатимизда ишлабчиқариш планларини ортинги блан бажариб, халқ бонлигини янада кўнгалтиришга, давлатимизни янада бадавлат қилишга катта ҳисса-қўшаётган ишчилар оюн-сановаси. Улар тинчлик ваҳасида туриб, ақойиб ишлар қилмоқдалар. Бизнинг халқ судларимиз партия раҳбарлиги ости-

да меҳнатқашлар томонидан яратилаётган ана шу бойликлари қўриқламоқдалар. Шу сабабли ҳам улар халқнинг муҳаббат ва ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Биз бугун халқ судлигига ва маслаҳатчиликка социалистик қонуничиликни пухта билан, давлат ва халқ мулкни талон-тороқ қилувчиларга, ўғир, муттоҳам ва худайандарга, хотин-қизлар ҳуқуқини пой-моқ қилувчиларга нисбатан муросаиш муносабатда бўладиган, халқ ва давлат манфаатини мустақкам туриб ҳимоя қилувчи кишиларни сайлаймиш. Шунинг учун бу сайловни биз энг муҳим ва шарофатли иш деб биламиш. Бугун халқ судлари ва маслаҳатчиларини сайлаб эганиш уларга ишонган ҳолада айтамеки:

— Сиз, судьялар ва халқ маслаҳатчилар, ўз вазифагини сазоқат блан бажариш, Биз социалистик саноатни, кишлоқ ҳўжайинлиги ва маданиятини янада юксалтириш соҳасида умумий ишлайлик, сизлар эса, биз яратган бойликлари қўриқлашда, кишиларни тарбиялашда эй-рақ, қаттиқ қўлаи, ҳалол ва ички бўлинглар!

Р. ЗОҚИДОВ,
Чирчиқдаги Фрунзе номи «Средаз-химмаш» заводи 1-ичи механика по-няининг пармаловчиси.

И. ЗАЙЦЕВ,
Шу деҳқини тоқари.

САМИЙ СУХБАТ

дуз кунлари аксарият маҳалла чойхонасида бўлади, газета ўқийди, агитаторнинг суҳбатини тинглайди, одамларнинг гапига эътибор блан қўлак — солади, позва гапирган ёшларга насиҳат қилади, маҳалла ишларига бош бўлади. Маҳалла аҳлиени ҳам ҳамавақт Иброҳимота блан бамаслаҳат иш қўради.

«БОЙЛАР МАНФААТИНИ КУЗЛАБ...»

Утмишдаги кўпгина адолатсизликнинг жонли гувоҳи бўлган Иброҳимота мана яималар дейди:

— Қонлар, бекар ва «оқ подшо» амалдорлари ҳукмронлик қилган замонда адолатдан осар ҳам йўқ эди. Судлар, қозилар ва шариат пешволари фақат давлатманг кишиларнинг манфаатини қўлаб иш қўришлар. Камбағал бечоралар, етим-есирлар ит аёвонида кун кечирар эди. Ҳуқуқда тенглик қайда эди, дейсиз. Бир воқия ҳали-ҳали эсимда. Қиллогимизда экинни сугорини учун суя беришни талаб этган бир деҳқонни қозилар боғини ечини олиб дара блан уриганини ўз қўли блан кўриганман. У вақтда пахта сотиб олган боғини ошқора таланчинлиги, ҳосил учун жуда кам ҳақ тўлаганини тўғрисида шикоят қилган камбағал деҳқонларни қозилар қаттиқ қалтақлашар ва эгиндорларга тапшлар эдилар.

Иброҳимота биз блан қилган суҳбатда шариат қонуларини зулми остида элаган ҳамда ҳарқандай ҳуқуқлардан маҳрум этилган ўзбек хотин-қизларининг таҳқирланиб келганлиги ва бурунги

дози сайловлари тўғрисида бағафел гапирганан сўнг бироз жим бўлди-да, яна сўзла давом этди:

— Қозилар ҳамавақт бойларнинг манфаатини қўлаб ҳўжм чиқарар эдилар. Бойлар бўлса қозиларнинг бемалол пора олиш мумкин бўлган сердаромд жой деб ҳисоблаб, ҳатто қозилар лавозимларини сотиб олар эдилар. У вақтда меҳнатқаш халқ блан худобашилмас, кўнчилигини талаб қилган қўлак солинимас эди. Илгари «суя», «қози» деган сўзлар қонуничилик, қонунга ҳилоф иш қўриш деган ма'нони аниглашар ва улар фақат меҳнатқашларни тергар ва суя қилар эди, ҳолос.

СУДЬЯЛАРИМИЗНИНГ АДОЛАТИГА БАЛЛИ!

Бизнинг судьяларимиз эса ўтмишни, ақлилик қолдиқларини суд қилдилар, меҳнатқашлар манфаатини қўлаб иш қўридилар. Бизнинг мамлакатимизда ёмон ниқатли кишилар — порақўрлар, фибригарлар, беорилик қилувчилар, давлат ва халқимиз манфаатига зарар келтирувчилар жуда кам топилди. Лекин онда-сонда учрайдиган бундай кишилар оиди совет судимизнинг назар-этиборидан қочиб қўтилолмайдилар. Бизнинг судьяларимиз ана шундай кишиларни жазолаш блангина қифоланмайди. Шу блан бирга улар ва халқ маслаҳатчилари оиди ичтида катта тарбиявий иш ҳам олиб беришлар. Халқ судьяларимиз кишиларни интиқомга чақиради ва уларни қонунга риоя қилишга ўргатади. Судда ишларнинг очил қўрилиши ва унда қўнчилигини иш-

Жамоат мулкнинг кўриқчиси

Бугун — халқ судлари сайлов куни республикамизнинг барча меҳнатқашлари блан биргаликда колхозимиз а'золари ҳам ўз меҳнат фаолиятларида яқинлигини ютуқлар блан кутиб олдилар.

Халқ судлари ўтказилаётган сайлов социалистик қонуничиликни янада мустақкамлашга, совет судининг иш фаолиятини янада кенгайтириш ва кенг меҳнатқаш омма блан алоқасини мустақкамлашга роат катта роль ўйнайди.

Халқ судлари доно партияимизнинг раҳбарлиги остида меҳнатқашлар томонидан вужуғга келтирилган давлат бойликлари, социалистик мулкни қўриқловчиларидир.

Биз — пахтакорлар суд сайловини меҳнат соҳалари блан кутиб олиш учун социалистик муносабатни янада кўнгалтириб юбордик. Натижанда бригадамиз пахта тайёрлаш давлат планини мудатдан илгари 106,5 процент қилиб бажарди. Эпендорларо социалистик муносабатда 2-ичи ва 3-ичи эвено а'золари ахши натижаларга эришди, бошқа эвеноларга намуна бўла-тирилди. Бу эвенолар пахта тайёрлаш планини 109—116,5 процент қилиб, ошириб бажардилар.

Биз дала ишларини конвейер усулида ташкил қилиб, ахши натижаларга эриш-тириш. Пахта майдонлариди қўлашларни тез кунда юлиб олиб, келгуси йили эвено бошлиқлари.

Х. ХУДОЙНАЗАРОВ,
Б. МУРOTOV,
эвено бошлиқлари.

Балаларимизнинг бахти учун

Жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукумати халқимизнинг модий ҳама маданий фаровонлигини янада юксалтириш тўғрисида тинмай гамҳўрлик қилиб келмоқдалар. Бизнинг мамлакатимизда кўпболан оналарга айнисса катта гамҳўрлик қўрсатилади. Мен кўн боланинг онаси бўлганим ва мингларча кўпболан аёллар сингари давлатимиздан катта ёрдамлар олиб, ўз болаларини соғлам ҳама оғил, ақилли қилиб тарбиялаётганим учун беҳад ҳурсанман.

Мен 36 йилдан бери бошлангич синфларда ўқитувчилик қиламан. Партия ва ҳукуматимиз менинг хизматларини таъбирлаб, Меҳнат Қизил Байроқ ордени блан мукофотлади. Ўзбекистонда хизмат қўриганга ўқитувчи деган унвон берди. Ҳазир мен 11 болани онасиман. Ҳукуматимиз мени биричи ва иккинчи дара-жали «Оналик шўхрати» ордени блан мукофотлади. «Қаҳрамон она» деган фахри унвон берди. Бундан ташқари болаларим учун давлат томонидан ҳар ой 250 сўман

пул олиб тураман. Катта ўғлим Усмон Улуғ Батан уруши йилларида некис ҳадишет босқинчиларига қарши курашда ҳалок бўлди. Ундан кейинги ўғлим Немоил ўрта мактабда география ўқитувчиси бўлиб ишлайди. Ботир, Рихсиҳон, Хурсон каби болаларим ўрта мактабга а'ло ва ахши баҳолар билан ўқинмоқдалар.

Совет халқи ҳар галикда, бу йил ҳам сайловга Коммунистик партия ва Совет давлати атрафида янада мустақкам жинслашган ҳолада вади. Бу сайлов ҳам коммунистлар ва партиясизлар, блокнинг таянмасига айланади. Совет судьялари ва маслаҳатчилари совет кишиларининг ва болаларимизнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилади, уларни коммунистик руҳда тарбиялайди. Мен бу сайловда худ'ода энг адолатли совет суди учун, болаларимизнинг бахти ва келажиги учун, бугун дун'ода тинчлик учун овоз бераман.

МУКАРРОМ ҒУЛОМОВА,
Қўпболан Қаҳрамон она, Ўзбекистон ССРда хизмат қўриганга ўқитувчи.

Менинг овозим

Бизнинг ҳалқимиз ҳуқуқларини ҳимоят қилишга интиқорасини қилиб совет судларини а'золарини, коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатларини сайлаш учун сайлов кунига билим бериб келамиз. Социалистик қонуничиликнинг ишчиларнинг қонуничиликни ҳимоя қилиш учун овозини блан келтириб қўриқиб келмоқдамиз. Бизнинг ҳалқимиз ҳуқуқларини ҳимоят қилишга интиқорасини қилиб совет судларини а'золарини, коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатларини сайлаш учун сайлов кунига билим бериб келамиз. Социалистик қонуничиликнинг ишчиларнинг қонуничиликни ҳимоя қилиш учун овозини блан келтириб қўриқиб келмоқдамиз.

Бугун дун'ода энг демократик ва энг оиди совет судининг принципларини ҳимоя қилувчи кишиларни сайлашга интиқорасини қилиб келамиз. СССР Конституцияси блан бирга, ўтмишда эғиллиб келган хотин-қизларга ҳўжм кент ҳуқуқларини берди. Мен ана шу ҳуқуқлардан фойдаланиб, жонажон мактабим қуноғида билим олиб, 10 сифда ўқиб-тир-ман.

Раҳбар ҒУЛОМОВА,
Тошкент шаҳридаги 111-ичи мактаб-нинг а'лочи ўқувчиси.

РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ РСФСР Олий Советига ҳамда РСФСР меҳнатқашлар депутатларининг ўлка, область, округ, район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларига сайлов ўтказиш тўғрисида

РСФСР учинчи қақриқ Олий Совети ваколатларининг 1955 йил 18 февралда ҳамда РСФСР меҳнатқашлар депутатлари тўғрисида қақриқ ўлка, область, округ, район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларига сайлов 1955 йил 27 февраль ваколатларининг 1955 йил 22 фев-

ралда туғани муносабати блан РСФСР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

РСФСР Олий Советига ҳамда РСФСР меҳнатқашлар депутатлари ўлка, область, округ, район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларига сайлов 1955 йил 27 февраль ақшабда қўнати тайинласин.

РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ТАРАСОВ,
РСФСР Олий Совети Президиумининг Секретари И. ЗИМИН.
Москва, 1954 йил 18 декабрь.

ОБЛАСТЬ РАВОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ Тўғрисида 1954 йил 13 декабрьгача бўлган МА'ЛУМОТ (процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Маъсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Маъсум бошидан
Сирдар'б	0,19	97,78	Оқўрғон	0,15	78,62
Орғоникенд	0,20	95,03	Ховос	0,17	78,51
Накинин	0,24	94,79	Чиноз	0,11	78,14
Юрчиқчиқ	0,13	94,33	Онтаёб	0,09	73,54
Мирзачўл	0,14	93,52	Охангарон	0,25	70,39
Верхне-волнинск	0,07	92,69	Бекноб	0,17	69,94
Гулистон	0,08	88,05	Паркент	0,37	65,70
Нуйичиқчиқ	0,34	87,62	Пискент	0,12	65,45
Бўка	0,13	79,51	Уртасарой	0,11	63,86
Янгийўл	0,21	79,37	Уртачиқчиқ	0,15	63,83

Бинокорлар, архитекторлар, бинокорлик материаллари саноати, қурилиш ва йўл машинасозлиги саноати, проект ва илмий-текшириш ташкилотлари ходимларининг КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан қақрилган Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчиларининг қурилиш индустриясидаги барча ходимларга

МУРОЖАТИ

Ҳурқоғлар!
Совет ҳақиқат Коммунистик партиянинг раҳбарлиги остида ҳақ ҳўжага, фан ва маданиятнинг барча соҳаларида жуда катта муваффақиятларга эришилди. Саноат ва транспорт тўхтовсиз ривожланишда, қишлоқ ҳўжалиги ислоҳида боришда. Бунинг натижасида совет кишиларининг моддий фаровонлиги йил сайин яхшиланмоқда.

Бунинг мамлакатимизда капитал қурилиш кенг миқёсда амалга оширилмоқда. Урушдан кейинги йиллардаги давлат қарамли 8.000 дан ортиқ йирик саноат корхонаси тизилди, қурилди ва ишга туширилди. Транспорт қурилиши кенг кўламли амалга оширилди, неча минг километр узунидаги темир ва тош йўллар қурилди. Шаҳарларда ва илчи посёлкаларда дамчи 200 миллион квадрат метрлан ортиқ ҳажмада уй-йўл ва қишлоқ жойларда салкам 4,5 миллион уй барпо қилинди. Мақта, касалхона, болалар муассасалари, коммунал корхоналар, машина-трактор станциялари, совхозлар қурилиши ва лозхоналар ҳарқил ишлабчиқариш бинолари қурилиши кенг миқёсда олиб боришмоқда. 1954 йилда қурилди-монтаж ишларининг умумий ҳажми 1946 йилга нисбатан 2,5 баравар ортиқ.

Ана шу буюк илқий иш совет кишиларининг моддий ва маданий ҳўжасининг қондириш учун амалга оширилмоқда.

Коммунистик партия ва Совет Ҳўкумати қурилиш индустриясини ривожлантириш тўғрисида кўн сайин гамҳўрлик қилмоқдалар. Қурилиш индустрияси ҳақ ҳўжалигининг энг йирик томонига айланди. Мақсат қурилиш асосини яхшироқ еттиштириш, катта амалий тажрибага эга бўлган неча ўн илгилар инженер ва техниклар тарбиялаб еттиштириш. Қурилиш ишчиларининг меҳнатини янгилаштириш ва меҳнат унумини оширишдан жўзла кўн машина ҳамда механизмлар билан таъминлаш. Бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришнинг умумий тартиби ва унинг технологияси яхшиланади.

Бинокорлик материаллари саноати гўн ривожлантирилди, илгўр техника билан таъминланган неча юзлаб корхоналар қурилди, бинокорлик материаллари, деталлар ва конструкцияларини чиқариш кўпайди. 1954 йилда СССР Бинокорлик материаллари саноати миқёсдаги корхоналарида ишлаб чиқарилган цемент 1040 йилдаги нисбатан 3,4 баравар, шифер 6 баравар, гўнч 3 баравар, дераз ойиси 2 баравар кўпайди ва ҳўжа.

Буларнинг ҳаммаси қурилиш индустриясини гўн тарқатиб еттиштиришга ёрдам этди. Аммо, шўн эътироф қилиш керакки, бирқанча жойларда қурилиш ишлари ҳали ҳам сўст олиб боришмоқда, бу ишлар қимматга тушмоқда ва ҳарқил ҳам сифатли қилиб бажарилаётган, деб бўлмайди. Бинолар ва қурилишлар кўпгина талабига ҳў меҳнатини талаб этилган аски методлар билан қуришмоқда. Қурилишлар асосини янгилашди. Бу проекталарда йиғма конструкциялар ва деталларни қўланиш етарли даражада кўза тутилмайди. Бинокорлик материаллари саноати қурилиш ҳўжасининг тўла қондиришга, кўпгина сифати паст ва қимматга тушганлиги махсусот ишлаб чиқармоқда. Қурилиш ва йўл машинасозлиги саноати қурилиш ишларини комплекс механизациялаш учун ва бинокорлик материаллари саноати учун керакли янги машина ва механизмлар тайёрлаш масаласини сўст ишлаб чиқармоқда ва ана шўндай машина ҳамда механизмлар ишлаб чиқаришнинг сўст ўзлаштирилмоқда.

Биз, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг тақдирига мўрғи, Ватанимизнинг поёқига Москвада кенгашта тўпланган ва ўз ишларининг янгилашди муҳомаса қилдик, мажбуз камчиликларини очиб ташладик, тажрибаларини ўргандик ва қурилиш индустриясини янада юксак даражада кўтариш таъбирларини белгилдик.

Қурилиш индустриясини олдида катта-катта вазифалар туртибди. Ҳақ ҳўжалигини янада сўр бериб ривожлантиришга таъминлаш ва сўст кишиларининг моддий ҳамда маданий ҳўжасининг етарли даражада қондириш учун саноат корхоналари, кўнр шахталари, электрстанциялар, темир йўл ва тош йўллар қурилишини кенг миқёсда олиб бориш зарур. Янги машина-трактор станцияларини, совхозларни, лон обдорларни ва бошқа қишлоқ ҳўжалик иморатларини қуриш, уларни янгиқса кўриш ва бўз ерлар ўзлаштириладган районларда барпо қилиш катта аҳамиятга эгалар. Уй-йўл ва маданий-маданий қурилишга катта эътибор берилиши лозим.

Бунинг вазифаси—қурилиш мудатларини қисқарттириш, бинио ва ишчиотларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш, қурилиш ишлари қимматини пастайтириш ва унинг сифатини яхшилашдан иборат. Бунинг учун қурилиш ишнини тўдан яхшилаш, меҳнат унумини ошириш, асос шартини таъбирланган йиғма конструкциялар ва деталлардан фойдаланиб, ҳаммаерда қурилишнинг индустриал методларига кўчириш, қурилишлар йиғма-монтаж методларига айлантириш, типовой проекталарга мўрғи қуриш, қурилиш ташкилотларидан ва корхоналаридан мажбуз резерваларини топши ҳамда уларни тўла фойдаланиш, фан ютуқлари ва илгўр иш тажрибаларини ишлабчиқаришга кенг жўрий қилишга илтибор ва шу мақсатда бошқа мамлакатларнинг ютуқларидан ҳам фойдаланиш зарур.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қурилиш ишнини яхшилаш мақсатига бизга биниолар ва ишчиотлар қурилишида йиғма темир-бетон конструкцияларини, деталлар ва дороб биниоларини кенг қўланишнинг топширилди. Заводда тайёрланган йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталларини ишлатиш—бинокорлик саноатининг ривожлантиришнинг таъминлагичи асосий таъбирларининг бири. Партия ва Ҳўкуматнинг ана шу кўрсатмасини жўзла юксак вақт илди бажариш—бунинг бурчимиз.

Йиғма темир-бетон конструкцияларини қўланиш металл ва ёғоч материалларини анча тежаш, меҳнатни камроқ сарфлаш ва қурилиш мудатларини қисқарттиш имконини бериди. Лекин шўндай бўлса ҳам, саноат, гидротехника, транспорт қурилиши, шўнунгдек граждан-уй-йўл қурилиши практикасида шу вақтгача металл ва ёғоч конструкциялар ва монотит темир-бетон кўн қўланишмоқда, йиғма темир-бетон конструкцияларини аса, етарли даражада ишлатилмайди.

Ҳўзирги замон техникаси ва илгўр қурилиш ҳамда проектлаш ташкилотлари тўпланган илқий тажриба қурилишда йиғма темир-бетон конструкцияларини, шу жумладан олдиндан синаб қурилган арматура конструкцияларини кенг равишда қўланишга имкон бериди.

Биноларнинг металл конструкцияларини ишлатиш бўнгида йиғма темир-бетон конструкцияларини, ферм, блок ва бошқа конструкцияларини кенг қўланишга ўтиш керак.

Уй-йўл, маданий-маданий ва саноат биноларининг томларини илди учун катта ҳажми темир-бетон панелларини, биниоларнинг устини илди учун енгил бетондан ишланган йирик панеллар, йиғма темир-бетондан ишланган офатуреланган маршлар ва майдончаларини кенг қўланиш зарур.

Саноат ва уй-йўл биниолари қуришда пойдеворлар ва подал доробларининг йиғма бетон ва темир-бетон конструкцияларини жўрий қўланиш зарур. Москва, Ленинград ва бирқанча бошқа шаҳарлардаги қурилиш ташкилотларининг тажрибаси уй-йўл қурилишида харсангом ва харсангом-бетон пойдеворлар ўрнига йиғма пойдеворларни қўланиш меҳнатни анча камроқ талаб этилганлиги ва уларнинг қимматини камайтиришга ёрдам бериши.

Йирик офатуреланган дороб блоклари ва панелларини амалда кенг жўрий қилиш керак. Буларни қўланиш биниолар қурилиш мудатларини анча қисқарттиришга имкон бериди. Ленинград шаҳар қурилиш бошқармаси, «Осовстрой» трести ва бошқа ташкилотлар биниоқурилишнинг илгўр тажрибаси шўн кўрсатадики, бир бинио қуришга илди учун монтаж 15 минут вақт сарф қилади ва бу блок таҳминан 800 вақтининг ўрнини босади, бу аса гўнч темир-бетон ўрта ҳисоб билан бир қимлик ишнини ташкил этади. «Магистрострой» трести йирик панеллардан тўртқаватли уй-йўл бинио қуриш мудатини тўрт ойгача камайтириди. Москвада «Москвустрой» бошқармаси йирик блоклардан мақта бинио қуришда бинионинг ҳар кубметрга сарф қилинган меҳнатни сарф қилган бинио қуришда сарф қилинган меҳнатга нисбатан 30 процент камайтириди.

Шўнунгдек, қурилишда ероти коммуникацияларини учун, шахталардаги ва тоғ қондиришда стволларини мустақамлаш учун йиғма бетон ва темир-бетон конструкцияларини, электр ва алоқа линияларини қурилишида темир-бетон суянчилар ва матчаларни, қишлоқ ҳўжалик қурилишида йиғма бетон ва темир-бетон дороблар, ҳарқил унумини ошириш зарур. Транспорт қурилишида йиғма темир-бетон конструкцияларини ҳам кенг қўланиш керак. Транспорт қурилишида йиғма темир-бетон кўприклар учун, шўнунгдек автомобиль йўллари қуриш учун ҳам конструкциялар, тўрабалар, стоблар ва шпалларни кенг ишлатиш зарур.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети йиғма темир-бетон конструкцияларини ва деталларини қўланиш натижасини амалга ошириш мақсатига уч йил мобайнида 402 та саноат ва 200 та полигон қуришга қарор қилдилар. Бу аса йиғма темир-бетон конструкциялар ишлаб чиқаришнинг 5 баравар кўпайтириш ва бунда қишлоқ қурилишда ишлаб чиқаришнинг 1957 йилга келиб йиғма 9,8 миллион кубметргега етказиш имкониятини бериди.

Москва, Ленинград, Сталинград ва бошқа шаҳарларнинг бинокорлари ва вазиофари бажаришга катта маънавият билан қараб, йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар ишлаб чиқаришдан заволларини белгиланган мудатдан латар ишга тушириш мажбуриятини олдилар. Киев, Свердловск ва Челябинск комсомол ташкилотлари темир-бетон буюмлар ишлаб чиқарувчи заволлар қурилишларини комсомол қурилишлари деб эътон қилдилар ва қурилишларни мудатдан илгари таъминлашга уларга катта ёрдам бермоқдалар.

Лекин темир-бетон конструкциялар ва деталлар ишлаб чиқаришдан завод ҳамда полигонлар қуриш ва ўзлаштириш ишлари умуман ҳали сустлик билан амалга оширилмайди.

Бу заволлар ва полигонларнинг тезроқ қурилишини ва ишга туширилишини таъминлаш бинокорларнинг ва бинокорлик материаллари саноати ходимларининг шарафли ишидир. Машинасозлик саноати ходимлари янгидан қуриладиган завод ва полигонларини йиғма темир-бетон буюмлар ишлаб чиқариш учун юқори сифатли технология усуллари билан ўз вақтида таъминлашлари лозим.

Ҳўкумат шлакбетондан, бетондан, пенобетондан, салмақ массасидан, табиий тошдан дороб блоклари ишлаб чиқариш, шўнунгдек гўнчдан блоклар тайёрлашнинг илқий тажрибасига асосан қўланишга кўза тутилди. 1957 йилда дороб блоклари ишлаб чиқариладиган бутун дороб материаллари умумий миқдорининг қиммида учдан бир қисми миқдорига ишлаб чиқарилиши лозим. Йиғма томон ҳам офатуреланган ҳамда қурилиш майдонига қайта ишланган талаб этилган йирик дороб блоклари ва панелларни ишлаб чиқаришнинг, шўнунгдек уларни ишлаб чиқариш учун юқори унумли машиналар тайёрлашнинг ҳамда чоралар билан кенгайтириш бунинг вазифасидир.

Қурилишларда йиғма темир-бетон конструкциялар ва дороб блокларини қўланишга қарқот қилишнинг, бунинг учун янги заволлар ва полигонлар қуриш билан илқий тажрибасини, мажбуз корхоналардан кенг фойдаланиш ҳамда бевосита қурилишларнинг ўзида йиғма темир-бетон детал-

лар, конструкциялар ва йирик дороб блоклари ишлаб чиқаришнинг ташкил қилиш керак.

Биз қурилишлардаги мажбуз техникадан тўла фойдаланишимиз, биринчи навбатда оғир ва кўп меҳнат талаб қиланган ишларда қурилиш процессларининг комплекс равишда механизациялаштирилишига эришувимиз лозим.

Биз асосий қурилиш ишларини кенгроқ механизациялаштириш ва қурилишдаги айрим процессларни механизациялаштиришдан қурилишнинг комплекс равишда механизациялаштиришга ўтиш учун зарур шартини таъминлаш керак. Қурилиш ташкилотлари кўн миқдорда қурилиш машиналари билан таъминланганлар. 1954 йилда 1950 йилдагига нисбатан экскаваторлар сон 2,6 баравар, бульдозерлар сон 3,4 баравар, оғир юкли скреперлар сон 4,4 баравар, ўрмаловчи, башилка, автомобиль ва темир-йўл қурилган сон 4 баравар кўпайди.

Лекин кўн қурилишларда қурилиш ва йўл машиналаридан ҳали ёмон фойдаланишмоқда. Биз машиналардан ахшироқ фойдаланишимиз, белгиланган иш нормаларини бажаришимиз, машиналарнинг бекор туртишини ҳамма чоралар билан камайтиришимиз, қурилиш усуллариининг ўз вақтида ва ахши сифат билан ремонт қилинишини таъминлашимиз, қурилишда электрлаштирилган инструментларни ва ишлабчиқариш новаторларини яратган энг яхши инструмент намуналарини жўрий қилишимиз лозим.

Биз автотранспортдан тўла фойдаланишимиз, материалларни ва деталларни қурилиш майдончаларига ўз вақтида етказиб туришимиз, экскаваторларга ва бошқа механизмларга узлуқсиз хизмат кўрсатишимиз керак.

Биз ер қанчи ишларини, рудасиз материаллар қиқариш ва қайта ишланган, шўнунгдек юк ортиш ва юк тушириш ҳамда қурилиш ишларини механизациялаштириш даражасини оширишимиз зарур.

Қурилиш учун машиналар ва механизмлар ишлаб чиқаришнинг кўпайтириш, янги машиналар—қўнчлик қиқса экскаваторлар, юк ортидиган ва монтаж ишларини бажариладиган ҳарқил қурилган, цемент ва соқиланган материалларни тушириладиган машиналар, гидроэлектр, паровалар ва бошқа қурилиш ишларини механизациялаштириш учун машиналар, транспорт ва қишлоқ ҳўжалик қурилиш учун машиналар яратиб, шўнунгдек майда механизация востилари, юқори сифатли инструментлар, қурилиш-монтаж усуллари ҳамда машина ва механизмлар учун запас қисмлар ишлаб чиқаришнинг кенгайтириш—машинасозлик саноати ходимларининг вазифасидир.

Биз меҳнат унумини оширишимиз, қурилиш ишлабчиқаришнинг ташкил қилинишини кат'ий равишда яхшилашимиз, илгўр тажрибани кўнч билан яхшилашимиз лозим. Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосийси буюк Ленин меҳнат унумини ошириш янги жамиятининг асосий вазифасидир, бу вазифани ҳал этмасдан туриб, коммунизмга ўтиб бўлмайди, деб таълим бериди.

Ҳўнгина қурилиш ташкилотлари социалистик мусобақани кенг аж олдириб, ишларини ташкил қилишнинг илгўр методларини, йиғма деталлар ва конструкцияларни қўланиб, кўн меҳнат талаб этилган процессларни механизациялаштириб, меҳнат унумини ошириш зарурлигини белгиланган топшириқларни муваффақият билан тўла ва ошириб бажаришмоқдалар. Айна вақтида бирқанча қурилиш ташкилотлари катта имкониятлар боришга қарамадан, етарли даражада унуман ишлатилмаётган, бунинг натижасида қурилиш соҳасида меҳнат унумини ошириш зарурлигини белгиланган топшириқларни муваффақият билан тўла ва ошириб бажаришмоқдалар. Айна вақтида бирқанча қурилиш ташкилотлари катта имкониятлар боришга қарамадан, етарли даражада унуман ишлатилмаётган, бунинг натижасида қурилиш соҳасида меҳнат унумини ошириш зарурлигини белгиланган топшириқларни муваффақият билан тўла ва ошириб бажаришмоқдалар.

Биз илгўр ташкилотлар ва новатор ишчиларининг тажрибасини кўн сайин ўрганишимиз ва йиллишимиз, барча рационалаторлик тақабилларининг тез жўрий этилишини учун шартини яратиб беришимиз лозим. Барча бинокорлар, қурилишлардаги барча инженер-техник ходимлар меҳнатнинг илгўр методларини ятгаллашлари лозим.

Қурилиш ишлабчиқаришнинг ҳарбир томонига социалистик мусобақалар актив қатнашганлари ҳолда техникани муқаммал ятгаллаб олган, меҳнатнинг янги методларини ишлаб чиқарган, белгиланган иш нормаларини анча ошириб бажаришган, юқори унумли меҳнат намуналарини кўрсатаётган кишилар бор.

Экскаватор машинистлари Иван Ермоленко, Михаил Евен, Николай Усачев, Кузьма Доренко, Степан Нерода, Петр Тарбарский, Николай Шестаков, Никифор Яриган ва бошқалар машиналарга ахши қараганликлари ва улардан тўғри фойдаланганликлари, экскавация қилган қисқарттирилганликлари ва операцияларини меҳнатлик билан бир-бирига боғлаб олиб боришлари тўғрисида нормаларини илқий-ўч баравар ошириб бажаришмоқдалар.

Монтажчилар Николай Куртин, Василий Егоров, Николай Косинов, Василий Шерлов, Игорь Львов, Иван Гарман, Павел Чулинов ва бошқалар темир-бетон ва йўл конструкцияларини монтаж қилишнинг ятгал методларини ятгалладилар. Йирик усуллар ва блоклар билан монтаж қилмоқдалар, машина ва механизмлардан мохирлик билан фойдаланишмоқдалар ҳамда нормаларини систематик суратда ошириб бажаришмоқдалар.

Ҳишт тертичилар Иван Ширков, Василий Корольев, Леонтий Горба, Петр Кузьмин, Семен Максименко, Николай Шегелов, Иван Рахманов ва бошқаларнинг қурилишларимизда кенг қўланиладиган илгўр иш методларини қуришда меҳнат унумининг ўсишига жўрий таъбир қўрғатди.

Қурилиш ишлабчиқаришнинг ташкил қилинишини яхшилаш учун биз бутун йил мобайнида биртекис ишлатишга эришувимиз лозим.

Биз давлат илқийларини ахтиёт қилишимиз, каттаги илқийларни тежаш режимини амалга оширишимиз, ҳўжалик ҳисобини мустақамлашимиз, илгўр харажатларини ва бошқа қўнчлик харажатларини камайтиришимиз, қурилишда бинио ва ишчиотларнинг қимматини камайтиришимиз таъминлагичи индустрия металлларини кенг жўрий қилишимиз лозим.

Кўн қурилишда бинокорлик материалларининг ошқира қилишига йўл қўйилмоқда, бу ошқира қилишнинг қимматини қисқарттиришга йўл қўйилмоқда. Бу аса иш фронтини камайтиради ва кўн бекор туриб қолганларга ва малакали ишчилардан юқори фойдаланишга олиб келади. Завед увулгача келтириш— йил давомида бир меъра ишланнинг асосий шартидир.

Рентабель бўлмаган қиқса қурилиш ташкилотларини йириклаштириш ва йирик қурилиш ташкилотларини ташкил этиш шартини лозим этилиши зарур. Йирик қурилиш ташкилотлари одади, плани бажариш, меҳнат унуми ва қурилишнинг таъбирли вазифасини ахшироқ кўрсатишга эгалардан ҳамда механизмлардан ва автотранспортдан, ишлабчиқариш корхоналаридан ахшироқ фойдаланиш ва илчи кўчалардан тўғри фойдаланиш имкониятига эгаларлар.

Қурилиш ташкилотларини қурилиш-монтаж ишларининг айрим турларини бажариш учун ихтисослаштиришнинг бутун чоралар билан ривожлантириш зарурлиги, бу таъбир меҳнат унумини оширишга, машина ва механизмлардан ахшироқ фойдаланишга ҳамда ишларнинг сифатини яхшилашга ёрдам бериши.

Биз қурилиш ишлабчиқаришнинг ташкил этилишида дастлаб шўнқилар ва йўллар қуришдан, водопровод, электр линиялари ва бошқа ероти коммуникацияларини қуришдан туриб асосий ишларни бошлаб боришимиз жўдий камчиликларга қат'ий равишда хотима беришимиз лозим. Бинокорлар муваққат ишчиотлар учун қилинган харажатларини камайтириш чораларини кўриб, қурилиш мақсадлари учун капитал биниоқуриш, қуриладиган объектнинг ишчиотлар ва коммуникацияларидан фойдаланишлари лозим.

Қурилишнинг поток методи билан олиб борилишини ва меҳнатнинг илгўр методларини қўланишнинг таъминлагичи технология қондириш жўрий қилиш қурилиш майдончаларига ишнинг шўхта ва тарғибни бўлишини таъминлашга имкон бериши.

Бирқанча йирик қурилишларда ҳарқиллик-сўтқалик графикаларни қўланиш ахши натижалар берди. Бундай графикаларни жўрий қилиш қурилиш майдончаларига ишнинг шўхта ва тарғибни бўлишини таъминлашга имкон бериши.

Қўнгина қурилишларнинг тажрибасини ишлабчиқаришнинг бунгадалар билан ташкил қилиш меҳнат унумининг ўсишига ва ишчиларнинг ортишига ёрдам берганини кўрсатади.

Ресурсларни қурилобошган объектларни кўриб бўлиш, айнақса ишга тушириш одади турган объектларга тўллаш, биткизилмаган қурилиш ҳажминини камайтириш зарур.

Кўн министрилар, илгўрлар ва қурилиш ташкилотлари ўзлари учун ажратилган материал-техника ресурсларни ва илчи кўчаларини кўн биниолар ва ишчиотлар қурилишларига соқиб юборилишига йўл қўйилди, уларни илгўр тушириш одади турган объектларга тўллашди, бу аса қурилишнинг кўнчлик кетишига сабаб бўлади ва қурилиш-монтаж ишларини қимматлаштирилади. Бу камчиликка қат'ий равишда барҳам бериш керак.

Планлаштирувчи ташкилотлар ва заказчи-иништирилган ишга туширилиши керак бўлган объектларга бинио ва ишчиотлар қурилишнинг белгиланган мудатларга тамом қилиниши учун етарлик миқдорда маблағ-востиларни тўлашлари, қурилишларнинг проекталар, сметалар ва технология усуллари билан ўз вақтида таъминлаб турилиши зарур.

Биз қурилишнинг қимматини камайтириш учун, унинг рентабельлиги учун доимий кўраш олиб боришимиз лозим. Биз давлат илқийларини ахтиёт қилишимиз, каттаги илқийларни тежаш режимини амалга оширишимиз, ҳўжалик ҳисобини мустақамлашимиз, илгўр харажатларини ва бошқа қўнчлик харажатларини камайтиришимиз, қурилишда бинио ва ишчиотларнинг қимматини камайтиришимиз таъминлагичи индустрия металлларини кенг жўрий қилишимиз лозим.

Кўн қурилишда бинокорлик материалларининг ошқира қилишига йўл қўйилмоқда, бу ошқира қилишнинг қимматини қисқарттиришга йўл қўйилмоқда. Бу аса иш фронтини камайтиради ва кўн бекор туриб қолганларга ва малакали ишчилардан юқори фойдаланишга олиб келади. Завед увулгача келтириш— йил давомида бир меъра ишланнинг асосий шартидир.

Қурилиш экономикаси, ҳисоб-китоб ишларини, ҳўжалик ҳисобини, шартнома қўрсаткичларини, план ва смета ишларини тўдан яхшилаш таъбирларини ишлаб чиқариш соҳасида ишнин ахши яхшилаш керак.

Биз қурилишда бажариладиган ишларнинг сифатини яхшилаш учун жўдий чоралар қуришимиз, фойдаланиш учун топшириладиган биниоқуриш ва ишчиотларга муссонлар бўлишига йўл қўйилмоқда, муссонлар бўлишига йўл қўйилмоқда, муссонлар бўлишига йўл қўйилмоқда, муссонлар бўлишига йўл қўйилмоқда.

Бирқанча ҳолларда бинио ва ишчиотлар сўз таъиноти, канализация, участкаларни обод қилиш ва йўл қуриш ишлари таъминланмасдан туриб ва нўрсонлар бўлган ҳолда фойдаланиш учун топширилмоқда.

Иш сифатини анча яхшилаш, бинио ва ишчиотларнинг паровал вақтида кўпроқ маҳорат ва усталлик кўрсатиш, совет бинокорлари томонидан қуриладиган бинио ва ишчиотларнинг қудай ва чиройлик бўлишига эришиш зарур.

Биз проектлаш ишнини кат'ий равишда яхшилашимиз, қурилишларнинг юқори сифатини проекталар ва сметалар билан ўз вақтида таъминлашимизга эришимиз, типовой ва тарқоний проекталарни қўланишга қат'ий равишда ўтишимиз, конструкциялар ва деталларини типизациялаш ва стандартиштиришнинг кенг жўрий қилинишини ҳамма проекталарда ошқира харажатларга йўл қўйилмоқда.

Ҳўзирги вақтида кўпгина бинио ва ишчиотларнинг проекталари фойдали бўлиш ва индустриал қурилишга имкон бериш талабларига жавоб беришга йиғма йиғма конструкциялар ва деталларни қўланишнинг кўза тутилмайди. Техника ҳўжатлари қурилишларга кўнгина ўз вақтида олиниши, чорғежлар комплекти ҳолича берилиши, зарур техникалар рия қилиниши.

Проекташ ташкилотлари типовой проекталарни ишлаб чиқиб олиш ахши шўжудайлашди, типовой проекталарни қўланиш аса қурилиш индустриялаш учун, қурилиш ишларининг сур'атини тезлаштириш ва сифатини яхшилаш учун муҳим аҳамиятга эга. Ишлаб чиқариладиган типовой проекталарга кўн вақт жўзла кўн тиқилган ва ҳажми бинокорлик конструкцияларини ва деталларни қўланишга кўза тутилди. Йиғма темир-бетон деталларини қўза тутилган типовой проекталарга мўрғи етарлик эмас.

Саноат ва транспорт ишчиотлари проекталарини ошқира қилишга йўл қўйилди, завод территорияларини ва коммуникацияларини яхшилашга, асосини яхшилашга биниоқуриш, ишчиотлар майдонлари ҳамда ҳажмларининг оширилишига, бинокорлик конструкцияларининг рационал таъминлашга йўл қўйилди ва саноат ишлабчиқаришнинг илгўр технологияси ҳамма вақт ҳам кўза тутилмоқда.

Кўн архитекторлар уй-йўл ва жамоат биниоқуришнинг проекталарини тўданга эконимияга ва бинио ҳамда квартираларнинг илчи томонини планлаштиришга етарлик эътибор беришди, меҳнатқашлар учун қудайлик яратиб зарурлигини ҳисобга олмайдилар, кўнгина ошқира ишлар қилинишига йўл қўйилди, бинионинг нуқулганчи қурилишини яхшилашгагина илтибор қилиш, бинионинг кўча томонини беаътир учун мўлақо ҳолати бўлмаган катта харажатлар қилинишига йўл қўйилди ва индустриал қурилиш технологияси билан ҳисоблашмайдилар.

Қўнгина архитекторлар ва инженерлар совет шаҳар қурилиш вазифаларини биртомонлама тушунадилар, магистралар ва майдонларнинг асосан ташкил қилинишига эътибор бериладилар, ша

Бутуниттифоқ бинокорлар кенгаши қатнашчиларининг

МУРОЖААТИ

(БОШИ ИККИНЧИ БИТДА)

Шунингдек биз йилги дераз пилталари, заводда тайёрланадиган дурадзорлик буюмлари, кесилган эластик материаллар, керамика ва цемент черошчаси, шифер, томта бундиган юкшот материаллар, санитария-техника уюнувалари, темир-тераска буюмлар, турбулар ва витриналар учун сирланган ойналар ишлаб чиқаришни ҳам кенгайтиришимиз керак.

Пардозлаш материаллари ишлаб чиқаруви корхоналарнинг ишчилари ва инженер-техник ходимлари тайёрлаб чиқариладиган маҳсулот сифатини яна яхшилашлари лозим. Фақат юқори сифатли ойналар, паркет, линолеум, дурадзорлик буюмлари, керамика пилталари, санитария-техника уюнувалари ва уй қурилиши буюмлари ишлаб чиқариши керак. Қаватли ва биноларда зарур қулайликларни таъминлаш ҳамда уларни пардозлаш сифати пардозлаш материалларининг сифатига аниқ даражада боғлиқдир.

Ғишт заводларининг ишини яхшилаш, ишлаб турган корхоналарда ғишт ишлаб чиқаришни кўпайтиришни, ғиштни қолайлаштиришни ва ишчиликнинг прогрессив методларини кенг жорий қилиш керак. Ғишт заводлари бу вазифини қобилиятини ўз ичига олиб олишлари керак. Ғишт заводлари ҳақиқатан ҳам яхши унвонга эришган бўлиши керак. Ғишт заводлари ҳақиқатан ҳам яхши унвонга эришган бўлиши керак. Ғишт заводлари ҳақиқатан ҳам яхши унвонга эришган бўлиши керак.

Биз ғиштнинг ярим қуруқ ҳолатда еришмас ва пардоз пилталар учун мелин пресомасдаги преслар ишлаб чиқаришни кўпайтиришимиз ва уларни қўланишимиз зарур.

Қурилишнинг муваффақияти маҳаллий бинокорлик материалларини самарали фойдаланишга кўп жиҳатдан боғлиқдир. Мамакатимиздаги ҳар бир республика, ҳар бир район ҳарқил бинокорлик материаллари ва буюмлари ишлаб чиқариши учун аниқ ҳомат-беллашларга эгадир. Гал ташлабву қўриқтириш ва бу ишлаб чиқаришни ташкил этилишига, ҳолат.

Масалан, Украина республикасида чинафос тошлар, оҳак, гипс, тош ва лойнинг қатта запаслари бор. Домак бу республикада дераз материал сифатида чинафос қават олиш ва ишлаш, оҳак, керамика буюмлар ва гипсдан қилинган бинокорлик деталлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш керак. Қозғоғистон ССР ва Олтой ўлкасида оҳак, кум, тош, шагаз, гипс, қамин ва бошқа бинокорлик ҳомат-беллашлари аниқ кўп. Мамакатимиз бу районлардан маҳаллий бинокорлик материалларини буюмлар, жумладан қишлоқ-жаҳон қурилишида кум қўланиши мумкин бўлган қамин пилталар ишлаб чиқаришни ривожлантириш керак.

Мамакатимиз кўп районларида мавжуд бўлган шлакларни қурилишда кўпроқ

қўланиши лозим. Қурилишда ва қўланиши бинокорлик материалларини ишлаб чиқаришда кум қўланилиши лозим бўлган оҳак ишлаб чиқаришни ривожлантириш керак.

Совет халқи моддий фаровонлигининг узлуғсиз юксалиб бориши натижасида аҳолининг бинокорлик материалларига бўлган талаби аниқ ортди. Меҳнатқашларга сотиш учун бинокорлик материаллари, заводларда ишланган буюмлар ва йилги уйдлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш зарур.

Қурилиш ташкилотлари бинокорлик материаллари, конструкция ва деталлар ишлаб чиқаруви учун ишлаб чиқариш корхоналарининг ишини яхшилашлари лозим. Бу корхоналарнинг қувватини қосқилари фойдаланишмоқда. Бу корхоналарда ишлаб чиқариш ривожлантирилади. Бунга асосий сабаб шунки, қурилиш ташкилотлари бу корхоналар учун пилталарни қўланишга фақат ўз идора талабларини назарга олибгина белгилайдилар ва уларни ишлаб чиқаришга таъминламайдилар.

Қурилиш ташкилотларига қарабди ишлаб чиқариш корхоналарининг қувватини тўла фойдаланиш керак. Бу бинокорлик материаллари ва буюмлари ишлаб чиқариш ишини кенг суратда қўлайтирилади. Майда, яримқурак корхоналар қуриш учун маблаг сарфлашга йўл қўйиш керак эмас, бинокорлик материаллари, конструкция ва деталлар ишлаб чиқариладиган район корхоналари, йилги ва механизациялаштирилган корхоналар қуриш керак.

Бутун қурилиш ишини тубдан яхшилаш даставаб ишчиларга, уларнинг ғайратига, ташаббусига ва хоҳоротига боғлиқдир. Бинокорларнинг маалаки доимий надрларини вужудга келтириш тўғрисида кун сайн қамхўрлик қилиш — барча қурилиш ташкилотларининг энг муҳим вазифиндир.

Халқни қурилиш ташкилотларида лойимий ишчи кадрларни вужудга келтириш ва ҳали етарлиқ эътибор берилаётган, кадрларни тайёрлаш иши қосқилари қўйилган, ишчилар ўртасида қўлимсиқлик қатна. Бу қамчиликларни бартараб қилиш ва бинокорларнинг маалаки-техника савиясини ошириш ҳамда уй-жой-машииний шартини яхшилаш тўғрисида қамхўрлик қилиш қамчиликларимиз керак.

Меҳнат унвонини янада ошириш, ишларни яхшироқ ташкил қилиш, йилга конструкцияларни ва деталларни кенг жорий қилиш ҳамда қурилишларни материаллардан ташкил қилиш ишчиларни яхшилаш йўли билан бинокор ишчиларнинг ишқанин ошириш учун зарур шартот яратиш керак.

ҒФТ мактабларида ва ҳунар мактабларида энг ишчилар тайёрлашни яхшилаш зарур. Бу мактабларни битириб чиққан кўп ишчилар муетаққа ишлаб чиқариладилар, нормаларини бажармайдилар ва ишнинг тегишнча сифатли бўлишини таъминламайдилар. Биринчидан қурилишларда ишчиларга маалакиларни ошириш учун шартот яратиб берилади.

Ишчиларнинг маалакини бевоасита қурилиш ишлаб чиқаришда — бригада-якка метод билан, ўқув комбинатларида ва курсларда ошириш бинокор кадрларни тайёрлашда муҳим аҳамиятга эга. Ғиштининг бу формалари қисқа муздат ичидан

маалаки бинокор кадрлар тайёрлаш имкониятини беради.

Қурилишларда бригадлар ва мастернинг ролини ҳамма чоралар билан ошириш керак. Кўп ҳолларда улар ҳали қурилиш ишлаб чиқаришининг энг ташкилотлари бўлмаган ҳолатда йўқ.

СССР Министрлар Советининг қурилиш учун олий ва ўрта техника маълумоти бўлган мутахассислар тайёрлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларни тайёрлашни яхшилаш тўғрисидаги қарорини тез вақт ичидан бажариш учун ҳамма чораларни қўриш керак. Ғурак юртларини битириб чиқариш энг мутахассислар ҳолатида замон қурилиш машиналарини, механизмларини ва қурилиш-монтаж ишларининг энг методларини яхши билишлари лозим. Шунингдек қурилиш ишлаб чиқаришда қатнаш куч бўлган практикларнинг маалакини оширишга ҳам эътибор бериш зарур.

Қурилиш ишини тубдан яхшилаш учун ташкилий-техника раҳбарлиги даражасини қамтириш равишда охириш ва инженер-техник кучларнинг жой-жойига тўғри қўйилишига эришиш керак. Инженерлар ва техниклар қурилиш муваффақияти ҳал қилинадиган жойда — қурилиш ва монтаж майдонларида ҳамма корхоналарда ишларини ўзларининг фахри буюрлар деб ҳисоблашлари лозим. Бизнинг раҳбар кадрларини қурилиш ва корхоналарнинг техникасини ва экономикасини чуқур билишлари, оммавий ижодий меҳнат протсессига вужудга келадиган энг яхши ва энг қўлланган ҳамма нарсатга таянишлари лозим.

* * *

Биз бинокорлар, архитекторлар, бинокорлик материаллари саноати, қурилиш ва йўл машинасозлиги саноати, проектлаш ва элвий-тектириш ташкилотлари ҳолатини Бутуниттифоқ кенгашининг қатнашчилари қурилишларнинг, бинокорлик материаллари саноатининг, қурилиш ва йўл машинасозлиги саноатининг ва инженер-техник ҳолатларига, партия, қасаба сюз ва комсомол ташкилотлари ҳолатларига муражаат қилиб, уларни қурилиш планларини тўла ва ошириб бажариш учун, меҳнат унвонини ошириш учун, қурилиш ишларининг қимматини қамтириш ва сифатини ошириш учун социалистик мувоабат беришга эътибор бериш керак.

Қурилиш ишини тубдан яхшилаш, йилга темир-бетон конструкцияларини, дераз бакларини ва заводларда ишланган буюмларини ҳамма чоралар билан ишта солиш, бинокорлик материаллари ва деталлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг сифатини яхшилаш ва қимматини қамтириш, қурилишнинг механизациялаштириш даражасини ошириш, қурилишларни юқори сифатли машиналар, усул ва инструментлар билан таъминлаш соҳасида Партия ва Ҳукумат томонидан қўйилган вазифаларини тез вақт ичидан амалга оширилишини таъминлаш — бизнинг бурчимиздир.

Биз шунинг Муражаатини қурилиш индустриясининг барча ҳолатлари қизини қўла-қувалтайдилар ва улар маалакиларга коммунистик жамаат қуриш учун қуришда муҳим муваффақиятларга эришадилар, деб ишонамиз!

мувоабат қилиш бошланди. Биринчи сўз лойимий ёзувчи Вилис Лацига берилади.

У совет ёзувчиларининг таъсира арийдиган таънақлари, бутун дунёга қўриқтирилган муваффақиятлари бор, дейди. Салкам қирқ йил мобайнида қурилиш, ақд маблаг бўлган, чекини қилма-хил совет адабиёти—қўлиб социализм маалакатиининг узур адабиёти ўсиб етишти.

В. Лацис лойимий адабиёти тарихидан харақатлари бир мисолин келтирди. Буржуа Латвиясида Латвия наштирларидан наштир қилинган роман ёки повестининг олдатили тиражи икки минг нусхадан ошмас эди. Шунингдек оз чиқариладиган китоблар ҳам китоб мавзалирининг жавабларидан бир йил ва икки йил соғимлай ётар эди. Ғоҳирин вақтга эса лойимий ёзувчиларининг китоблари 40 минг нусхадан чексиз қилмоқда ва шунчалик кўп нусхадан чиқариладиган китоб ҳам бир-икки ҳафта ичидан тарқалиб кетмоқда. Бундан ташқари, лойимий ёзувчиларининг китоблари қарош республикаларда ҳам наштир этилмоқда.

Бу ижодий муваффақиятларимизга, деб таъкидлайди лойимий совет ёзувчилари аввало Коммунистик партиянинг оталарча доно раҳбарлиги қилиб турганини тўғридан ариқилди. КПСС Марказий Комитетининг С'езига борган таъриғига совет адабиётининг бутун фаолияти учун кенг ижодий программа чизиб берилади.

В. Лацис совет адабиётининг совет ишчилари онгадиги капитализм сарқитларига қарши аниқ қаттиқроқ кураш олиб бериши зарурлиги тўғрисида гапирди, бунинг учун аввало ёзувчиларининг ўзи оралида мана шундай сарқитларга хотима бериш зарур деди.

Ёзуви Л. Насиль ўз нутқини болалар ва ёшлар адабиётига бағишлади. У айтдики, кейинги вақтларда ёш китобларининг қалибини ўнган чинакам қоратдан асарлар етарли яратилмади, китобларда романтика оз.

Биз, деди ёзуви, ёшлар билан қам ишлаб чиқариш. Менинчга, деди Л. Насиль, ҳарбир етув ёзувчининг ҳақиқат ёшлар билан ишга тушиб қўриқтириш лозим бўлган пайт, мастер-астир олати режиссёр бўлишини истаб қолганлик, режиссёрлик ишга майиб туғилиш лозим бўлган пайт келди.

Ғуболас ўз нутқидан бирқалта муҳим қисимий мазмунларни тилга олди, авторларнинг ўз асарларининг сифатига талабчиликни оширишнинг зарурлиги тўғрисида, совет ёзувчиларининг қисфаси тўғрисида гапирди.

Ғуболас адабий таъкидчиликнинг қамчиликларига тўғридан, айтдики, қўриқтириш таъкидчилар беш-олти ёзувчининг номини булар-бўлмаста тилга олавердилар-деди, аммо бошқа ҳамма ёзувчиларининг қилмаган қили уларнинг назар эътиборидан четга қолди.

С'езд делегатлари билан ёш инверларнинг учрашуви ҳақидан бўлди. Қизил галстуклар тақдан болалар ва қизлар байроқ кўтариб қо қолиналди залга кириб келдилар. Шоирлар учун китоб ёзаётган ишчилар уларни олқилар билан кутиб олдилар, болалар эса ўзлари севган китобларнинг авторларини қувониб қутқулдилар. Шоирлар С'езд минобарига туриб, ёзувчиларга янги муваффақиятлар тиладилар, уларга ёш китоблардан олдида қалта оламини очиб бериётган, Ватанини, меҳнатни севишини ва келажик тўғрисида оқиб қилишни ўргатаётган китоблар учун қалта ташаккур билдирдилар. Болалар ўзлари учун кўпроқ ва яхшироқ китоблар ёзиб беришни, энг муҳими эса китобларнинг эриктирилиб бўлмалигини, чинакам ҳаёт тўғрисида, қурилишлар ва сарҳаётлар тўғрисида китоблар ёзиб беришни лойимос қилдилар.

Сибир ёзувчи Г. Марков Горкийнинг, янги социалистик адабиёт бутун маалакатиини ўзининг назар эътиборидан қосқилмаслиги лозим, деб айтган қалта ишга олишти ўти. Утган йилги йил ичидан, деди лойимий, узур ёзувчининг қўриқтирилган амалга ошириш йўлида жуфта калта ишлар қилиниди. Бу нарсга, жумладан, Сибирнинг мисолида қўриқтириш, Сибирнинг барча йилги ишқоғили ва маалаки марказларида ёзувчилар ташкилотлари ўсиб етишти. Сибир ёзувчилари бирқалта асарлар яратилди, бу асарларни Бутуниттифоқ китобхоналари севиб ўқимолар ва халқ демократиясини маалакатирига қалта қизқинчи билан кутиб олдилар.

Г. Марков доклады ва қўриқтириш докладыларнинг олабастларда ва ўқалардаги ёзувчиларнинг ишларига лойим масалалар тўғрисида жуфта қам гапирганларининг таъкид қилиб ўтиди.

С'езд делегатлари ва меҳмонлари ҳақ

Китобхонада миллион-миллион китобхона лойимий совет адабиётларининг чинакам қилмаган йилги ёзувчи Чою Янни қизини кутиб олдилар. Янги ҳаёт қуриш учун беш кўтарган, ўз мамлақатининг ва ўз тақдирининг ҳўлигини бўлиб қолган хитой халқи совет адабиётини севиладиган бўлидан беришда ўнган ёрдам бериётган қуриқтириш кўроқ деб билмоқда. Беш йил мобайнида совет ёзувчиларининг 600 тадан кўпроқ асари хитой тилига таржима қилинди, айрим китоблар бир миллион нусхадан кўпроқ тиражда наштир қилинди.

Чою Ян хитой меҳнатқашлари лойимий С'езига сўр маҳорат билан ишланган ижодига вазиини сўз қилиб тоштирди. Залдагиларнинг ҳаммаси ун қизини олқиллаб, узур хитой халқига нисбатан ўзининг қалта, самийий мухаббатларини ишқор қилдилар.

М. Банан минобарга чиқди. У, иккинчи С'езига ўр маҳорат билан ишланган ижодига вазиини сўз қилиб тоштирди. Залдагиларнинг ҳаммаси ун қизини олқиллаб, узур хитой халқига нисбатан ўзининг қалта, самийий мухаббатларини ишқор қилдилар.

Украин совет адабиёти партиянинг оталарча қамхўрлик қилмаганлиги тўғрисида ўсиб вужуд етди ва миллатчиликка, космополитизмга ҳамда душман буржуа идеологиясининг бошқа шаклларига қарши курашга мустаҳкамланди. Украин ёзувчилари хитой дўстлиги темасини, прелетар интернационализм темасини ўз ижодийларининг асосий темаларидан бири қилиб олдилар. М. Банан қаҳрамон ишчиларни сифи тўғрисида ёзилган асарларининг севиб бериётганлигини айтиб ўтиди. В. Поповнинг «Пўлат ва шлак», В. Собковнинг «Оқ аланга» деган романи, А. Борнейчукнинг «Макар Дубрава» номли пьесаси ва бошқалар шундай асарлар жумласидир. Украин ёзувчилари қолқос қилмоғи тўғрисида, қолқосчи кўчларнинг ҳаёти тўғрисида аниқ-муҳим асарлар ёзилган ва ёзмақлар. Брок, деди лойимий, бу темадаги асарларнинг қили ўзининг сюжетли ва композиция тўғрисида жиҳатдан схематик асарлариди, асосий қаҳрамонларнинг образлари нурсиз, баъдан қилиб тасвирланган. Масалан, А. Колпакенонинг «Лейтенантлар» номли, Д. Белизининг «Янги йил жойда», С. Мишуранинг «Бережани» деган повесталари шундай асарлар жумласидир.

Партиянинг Марказий Комитетининг С'езига муражаат қилиб айтган таъриғига ва ҳикмати сўзлари, шу алоийб ҳўжжада ёзувчилар олдида қўйилган равшан ва руҳлантириш вазифини, деди правдарида Банан, Совет Иттифоқининг ҳамма ёзувчиларини, шу жумладан Совет Украинининг ёзувчиларини ҳам, коммунистик қуришнинг узур ишга янада яхшироқ, аниқ самаралироқ хизмат қилишга ғайратлантириди.

В. Луговской ўз нутқидан лойимий тема-лар деб алауқи тема-лар ҳақида ҳам, шунингдек ҳоҳирини вазиининг энг зарур масалалари тўғрисида ҳам ақтиқлиб билан асарлар яратётган позицияни тематикасини кенгайиб бериётганлигини айтиб ўтиди. Лойимий энг ишқорлар Горкий сингари эътибор бериш ва қамхўрлик қилиш зарурлиги тўғрисида, узурга қонверт ёрдам бериш тўғрисида ҳам гапирди.

Навий Намий ўз нутқидан совет Татаристони адабиёти қарош адабиётларининг ақд олалисида ўсиб ва ривожланиб бериётганлигини таъкид қилиб ўтиди. Китобхоналар ўзининг бутун умрини Ватан учун курашга сарф қилган Қамол, Жалил, Кутуб, Барин сингари ёзувчиларнинг номларини эътибор билан тилга олмақдалар. Уларнинг китоблари қилшларнинг қалибга ашмоқда, Ватанимизни мустаҳкамлаш йўлида ижодий меҳнат қилишга, Ватанимизни уруш оловини ёзувчиларнинг ҳарқалдай ҳамаларидан ҳўмса қилишга қамхўрлик қилиди.

Қавий Намий китобхоналарнинг ёзувчилардан совет ишчиларининг ҳаётининг янада мавжуду ва ёрқин қилиб қўриқтириб беришни талаб қилиб айтган гапларини келтирди.

Бизнинг позициямида қамчиликлар оз эмас, лекин узур ютуқлари ҳам мақсуд бўлиши керак, деди С. Шинцаев, у адабиётни китобхоналарга янада кўпроқ ақтиқтириш, оммавий китоблар чиқариш—формати қамхўрроқ бўлган китобхоналарни қалта тиражлар билан наштир этиш масаласини қўлди. Китоб мазмунлари ва қисоқларини қўлайтириш керак, деди ўртоқ Шинцаев.

Совет ёзувчилари Бутуниттифоқ Иккинчи с'езининг 17 декабрдаги кенчи

мажлисида В. Лацис раислиги қилди. Лойимий кенча ёзувчи А. Венуолиста сўз берилади. У, кенча бўғин ёзувчилар турмушини ўрганиш соҳасидаги ўзларининг беш таърибларининг ёш ёзувчиларга беришлари лозим, чунки турмушини билмасдан туриб чинакам совет ёзувчиларининг воғта етиши мумкин эмас, дейди. А. Венуолиста ёзувчилар қўриқтириш раиғ-баранг воғта-қилиш ишқанин чинакам ўрганиш ўрнига қизини муздати ижодий командирларга бериш билан қилволандилар, деди.

С. Рағимов сўзга чиқиб, ҳоҳирини замон осарбайжон адабиётининг тарққитини таъкид қилиб ўтиди. Озарбайжон ёзувчилар таъкид қилиб с'езд ўртасидан даврга ўч баравар ўсди. Поэзия ва прозанинг бирқалта йилги асарлари яратилди. Миллий драматургия ўсиб етишти, болалар учун янги китоблар яратилди. Озарбайжон прозасининг энг яхши асарлари бутун мамлақатга ўқиландиган бўлди. Бу асарлар ре-тигида ва бошқа тилларга таржима қилинди.

Сўнгра С. Рағимов айтдики, шундай бўлса ҳам турмуш борган сари адабиётини бўлиб кетмоқда. Нефть ишқилари Қаспий сувлари устида тобора баланд қил кўтармоқда, пахтакорлар «оқ олтиндан» мисил қўриқмаган ҳўл ҳосил олмақдалар, лекин адабиётда ҳали ҳам бу тўғрисида қам гапирилмоқда.

Правдарида лойимий ёзувчиларининг севиладиган бутун адабиёт ишқанин чинакам ижодий марказларга айлантириш учун узларнинг ташқилий ишларини яхшилаш зарурлигини айтиб ўтиди. — Бизнинг заруриятини ўқитиб ўтиди. — Бизнинг адабиётимиз, — деди сўнгра сўзга чиққан Илья Эренбург, совет халқининг маънавий ўсишига ёрдам бермоқда, шунинг учун ҳам барча совет ёзувчилари севиб ўтиган йўл тўғрисида ҳақил равишда фахранишлари мумкин. Адабиётни турғирин халқ, келажакни адолат ва инсонпарварлик негизларида қураётган халқ тўғрисида адабиёт шунчалик аҳамият касб қилди.

Сўнгра Эренбург гап адабиётининг тушундиқка учратилганини тўғрисида гапирди.

Эренбург совет ёзувчиларининг ижодига тўғридан, бизнинг адабиётимиз ҳақирини адабиёт бўлиши лойимлигини, баъдан авторлар эса ўз қаҳрамонларини бўлиб кўрсатиш билан узларни маънавий жиҳатдан олқилиб қўриқтириб қўлаганлигини ақтириб ўтиди.

З. Топчин Арманистон адабиётининг ютуқларини тўғрисида гапириб, бирқалта ёзувчиларнинг номларини ва кейинги йилларда улар яратган асарларини айтиб берди.

О. Гончар ўз нутқининг ақтиқина қосқилмаслиги қарош ижодийлар янада ривожлантириш ва уларнинг бир-бирлари билан ижодий алоқалари мазмунларига қалта қилишди. У шу нарсани афсусланиб қалта қилиб ўтидики, адабиётимизда сипарди таъкидчилар ҳам мана шу адабиётларнинг таърибларини умумлаштириш билан ҳа-нузуга етарли равишда шугулланмайдилар. Ёзувчилар севиб раҳбарлини ҳам бу масала билан етарли равишда шугулланмайдилар. Нотиқ «Дружба народов» аламанҳақининг олий журналга айланганлигини ақтиқиб қалта қилди. Бутуниттифоқ миллий адабиётлар наштириш туғрисида ҳам ўйлаб қўриш зарур, деди.

Шоир М. Исаковсиний ўз нутқидан шу нарсани ақтириб ўтидики, ашулаб шег'ларда жуфта қалта эътибор бериш керак. Оммабон, ҳаммага ёқиб қолган ашуларини ўз миллиондай қилшлар биландилар, ўқийдилар ва айтадилар. Шоир ашула аратиб соҳасидан муваффақиятларини айтиб, кейинги икки-уч йил ичидан бу наштирини кейинда қолб бериётганлигини қўриқтириб ўтиди. Ашулар биланмоқда-и, лекин бу ашулар қўриқтириш широра асарлар бўлмастан, балки бир қуйга мослашган тилларларидир. Шоир ашулар яратилишини турмушининг янги талабларига даражасидан қойида қолб бериётганлиги бу соҳадан қамчиликларга сабаб бўлмоқда, деб айтди.

С. Маршан ўз нутқини болалар адабиётини ривожлантириш масалаларига бағишлади. У наштирларнинг болалар ёзувчиларининг янги асарларини чиқаришни талаб қилиб ўтиди. Болалар учун китоблар яратилиши қилишлари — фан, техника, сан'ат ақилларини жабб қилиш зарур. Болалар учун ёзилган аммо ҳоҳирини вақтга асосан унутулган бирқалта қимматли китобларни қалта наштир қилиш тўғрисида ўйлаб қўриш керак.

Кенчи мажлисида И. Абшидзе, В. Натан, С. Улуғзода ҳам сўзга чиқдилар. С'езд ўз ишини давом этдирмоқда. (ТАСС).

Совет ёзувчиларининг Бутуниттифоқ II с'езди

16 декабрь кенчи мажлисида ёзуви Л. Минулин Мандат Комиссиясининг иши тўғрисида доклад қилди. У с'езига 738 делегат қилганилигини, узларни 626 делегат ҳал қилиш овозига ва 112 делегат маалаки овозига эга эканлигини айтиб, СССР Совет ёзувчилари севиб саставида биринчи с'ездан кейин пўй берган ўзгартиришларга қисқача тўхталди ўти. Севибнинг а'зо ва қамиллатлари 1934 йилда 1500 киши эди, 1954 йилнинг 1 декабрда 3695 киши етди. С'езд а'золари ва қамиллатлари сонининг иккиярми баравардан эйроқ қўлайганилиги Севиб саставида қалта сифат ўзгартиришлари бўлганлигини ҳам даволат беради. С'езде 45 миллатнинг ёзувчилари қатнашмоқда, булар совет адабиётчиларининг турли бўғинларини масъуб ёзувчиларидир. С'езд қатнашчилари орасида СССР, иттифоқи ва автоном республикалар Олий Советларининг, маҳаллий Советларининг депутатлари, тинчликчи хўмса қилиш Совет комитетининг а'золари, тинчлик тарофлари ҳаққор харақатининг ақтир ариблари бўлиб ишлаётган кишилар ҳам қўлини бор. С'езд қатнашчиларини 123 киши совет ёзувчилари Бутуниттифоқ Биринчи с'езининг делегатлари бўлган эдилар.

Совет бадиий прозаси тўғрисида қўшимча доклад қилмоқ учун сўз ўртоқ К. М. Си-моновга берилади. У йилги йил мобайнида проза тарққитининг асосий лаврлари тўғрисида гапирди. Биринчи лавра — 1934 — 1941 йилларда уш епопея ёзилди тугалланди: М. Горкийнинг «Клим Сокричин ҳаёти», М. Шолоховнинг «Тяниқ оқ Дон», А. Толстойнинг «Сарованик-сарғардонликда» деган эпослар қўп йиллар мобайнида совет китобхоналари томонидан ўқиллавериб, қлассик асарлар қаторига кирди. Мана шу қилди ақд асарларини кейин Н. Островскийнинг «Пўлат қандай толанди» ва А. Мажаревскийнинг «Педагогик поэма» асарларини қўриқтириб ўтиш керак, коммунистик қуриш учун қураш дарилгади совет ишқаниннинг забараст ва бутун харақатри мана шу китоблар востанга билан ақтиқса самарали тарқиланди. Қўшимча докладчи совет прозасини ривожлантиришда муҳим роль ўйнаган бошқа бирқалта китобларни айтиб ўтиди.

Қўшимча докладчи Узур Ватан урушининг қаҳрамонлиги йилларига ўтиб айтдики, умумий совет адабиёти ва жумладан совет прозаси ўз вазифинини ушладди, чунки ўтган йиллар давомида у халқ билан бирга бўлди. Шу даврини энг яхши асарларидан бизнинг уш йиллардан бутун адабиётимизга юксак даражада хоё бўлган умумий бир хислат я'ни ёзувчининг халқ билан бирлигини қўриқтириш хислат бор. Ўртоқ Симонов урушдан кейинги йил-

лардаги адабиёт тўғрисида гапир

